

העם

קנה הנשימה

מעצמות העולם השתעלו השבוע בקול שהרעיד את כדור הארץ. הן לא היו עדיין חנוקות. אולם גמאל עבד אל נאצר החזיק את אצבעו על קנה נשימתו. מוכן להתניקן בכל רגע. הקנה היה תעלת סואץ.*

על אף תרועות התצורה, שהודיעו על גיוס רבבות חיילים והפעלת סיירות ומ"ט סטות בכריסניה ובצרפת. גרולי מדינאיו לא גרדו את היד החונפת. גרולי מדינאיו לא האמינו שאפשר למגר את התנועה הלאומית הערבית, חששו שמפלתו של עבד אל נאצר עלולה להציע את המרחב אל התומות ה-קומוניזם.

המצפן הבינלאומי הראה לכיוון "פשרה". לפי כל הסימנים היה חופש השיט של

חסרות חשיבות. אפילו מעריציה הגדולים ביותר של שרת החוץ שוב לא יכלו לקוות שקסמיה הנשיים ישבו גברים כה רבים.

תפקיד השינוע הוטל על אליהו אילת, אחד העסקנים הראשונים של הישוב שהגיעו בשעתו בדרך הנגב לחופי ים סוף. לפי כל הסימנים, לא יכיר הפעם את הנוף הפוליטי. הוא השתנה כליל בשבועיים האחרונים.

חופים רחוקים. אחרי שהוחמזה שעת הכושר הגדולה להשגת השלום או לפתיחת המלחמה האלחמה, הוזקרה השאלה הגדולה: מה יהיה אם מעצמות העולם יחליטו, בעוד מספר שבועות, להשלים עם הסגן-אלוף ה- מצרי ולהפקיר את חופש השיט של ישראל לצמיתות?

בימים האחרונים התגברה בכמה חוגים הערכה חדשה לגמרי של יחסי הכוחות הצבאיים בין ישראל ומצרים. יחד עמה גבי

גולדה מאירסון כמגרש הכדורגל במסדרון מלא גברים, מנה של קטם נשי

ישראל, המועמד הטבעי לתפקיד של קרבן על מזבח זה.

מדיניות

היי דרוגה?

כמו גרגירי החול בשעון החול העתיק, נשפכו הדקות היקרות של שעת הכושר ה- היסטורית. המהפכה הגדולה ביותר שעברה על המרחב מאז סילוק פארוק שככה בהר-גרה, מבלי שישראל תנטוש את ספסל ה- צופים ותקפוץ לתוך הוירה.

בימים הראשונים, כאשר הודיעו מעצמות המערב על כוונתן לכנס ועידה בינלאומית כדי להטיל על עבד אל-נאצר בכוח את רעיון הפיקוח הבינלאומי על התעלה, התכר ננה גולדה מאיר(סון) לנסיעה. היה ברור לה ולבני גיי, כי ישראל, שלא הוזמנה, חייבת להופיע לפחות במסדרוני הוועידה, לרפוק על הדלתות ולהשמיע את דברה ב- אוזני הצירים. כך עשתה הנהלת הסוכנות בעשרות ועידות קודמות. כך עשה משה שרת בוועידת ארבעת הגדולים בגינבה.

אולם דמות הוועידה התבהרה יותר ויותר, ותוכניות הנסיעה של גולדה מאיר נמוגו נסתבר שהפעם לא יהיה זה כנס פרטי ו- צנוע על ארבע, אלא עצרת-עם של עשרות צירים, ביניהם נציגיהן של מדינות קטנות,

* קשר נוסף בין קנה הנשימה והתעי-לה הוא מילולי. המילה הצרפתית "קנאל", שפירושה תעלה, נובעת מן המילה העברית "קננה" ו"קננה", המקבילה למלה העברית "קנה" ושפירושה צינור. בערבית חדישה קרויה התעלה הן "אל קנאל" והן "אל קנאה". הי מאבק הסופי לשיחור תעלת סואץ התנהל, בשנותיו, תחת הסיסמה ההומנית "לקנאל, יא נביא"

יתכן כי הוועידה הבינלאומית בענין חפואין לא תתקיים. אם ידחה נאצר סופית את ההזמנה להשתתף בוועידה זו, עלולה לבוא במקומה פגישה מחודשת של שלושת שרי החוץ המערביים, בה ידרשו הצרפתים והאנגלים את הצטרפותה של ארצות הברית לתיכנית תקיפה נגד מצרים.

תוכנית זו לא תסתמך על פעולה צבאית נגד מצרים, מפחד תחלקות עולמית ומחוסר תועלת ממשית לאורך ימים. תחת זאת, יוחלס על החרמת התעלה, על-ידי פינוי קו ההפלגה של האניות המערביות — זבעיקר מובילות הנפט —

דרך כף התקוה הטובה. ההפסד הכספי העצום שייגרם למצרים על-ידי פעולה זו, עלול להוות לחץ רציני על גמאל עבד אל-נאצר, לבוא לידי פשרה.

קיימת גם אפשרות של פשרה: מסירת הפיקוח על התעלה לידי מדינות הגוש האסיאתי-אפריקאי. במקרה זה, ישמש ראש ממשלת הודו מתווך.

מצד ישראל תבוא הודעה תקיפה וחד-משמעית כי במקרה והסדר בעית הסואץ לא יכלול פתיחת התעלה בפני אניות ישראליות, תראה ישראל את עצמה חופשית לנקוט בצעדים שיביטחו לאניותיה מעבר בתעלה.

בקרוב תשמע על בקשתה של "הכימה" לערוך חצנות בכרית המועצות. התיאטרון העברי הלאומי, שנוסד והחל את הקריירה שלו במוסקבה, יבקש רשות להציג בעברית. הסיכויים הם כי בקשה זו יתחזה, מחשש להתעררות יתר של הרגש הבדלני של יהודי ברית המועצות.

יתכן שיחול מיפנה כמצב המתוח כאלג'יר. בסוף אוגוסט, יבקר שם ראש ממשלת צרפת גי מולה, שינסה ליצור מעט עם ראשי חמורדים.

היחסים בין ישראל וצרפת יחודקו חידוק נוסף. לאחר ביקורה של משלחת מפא"י בצרפת, תגיע לישראל בעוד שלושה שבועות קבוצה של מנהיגים צרפתיים חשובים, נציגי המפלגות הקרובות לשלטון.

לעומת הקפאון חמירני ביחסי ישראל-ברית המועצות, יחול שיפור נוסף ביחסי המסחר בין שתי המדינות. לאחר עיסוק הנפט הגדולה, שקוממה את זעם הערבים נגד מוסקבה, יבקרו בברית המועצות זאב און, מנהל חברת העובדים של ההסתדרות וחיים אפסר, מנהל המשביר המרכזי לבידור אפטריות של סחר-חליפין.

המחסור במורים גובר. כתוצאה, יאלץ שר החינוך לקבל לעבודת הוראה בשנת הלימודים הבאה גם מורים בלתי-מוסמכים. לאחר שלפני שנתים פוטרו רוב המורים הבלתי-מוסמכים, מתוך אמונה כי חלק המחסור בכוחות הוראה.

בעיה נוספת בשדה החינוך: המשמרת השנייה, הנהוגה במקומות רבים בארץ והמפריעה לתלמידים, למורים ולהורים כאחד, לא תבוטל גם בשנה הבאה.

מצבם של ישישים ובעלי כושר עבודה מוגבל יחמיר. למרות שנתקבל לא מזמן חוק המיועד להגן עליהם, קיימת האפשרות כי הממשלה תצמיד את הכנסות העובדים למיכסות תפוקה. במקרה זה, תרד הכנסתם של העובדים המבוגרים או הסובלים מליקוי גופני ואילו משכורתם של העובדים האחרים לא תעלה.

צפויה התקפת מחץ כחזית היצוא. הירידה המתמדת ביצוא התעשייתי הניעה את הממשלה להחליט על שורה של צעדים לעידוד החרשתים שמפעליהם מייצרים סחורות המיועדות לייצוא. בין השאר: הקלות במסבטע זה, גמישות יתר ברוב השטחים הנוגעים לייצוא.

צפוי סיכסוך חריף בין יושבראש חקתגרים הציוני העולמי נחום גולדמן לבין החסתדרות. בעוד שכל המפלגות המאורגנות בתנועה הציונית ביטלו את מגביותיהן הנפרדות בארצות-הברית ומסתפקות בקבלת אחוזים קבועים מהכנסות המגבית היהודית המאוחדת, ממשיכה החסתדרות לערוך את מגביתה הנפרדת. עתה זורש גולדמן לבטל גם מגבית זו. דבר המתנגד לאינטרסים הכלכליים של החסתדרות.

שערורייה מצערת נוספת עומדת לפרוץ כאשר יתגלה שמשק חתיק ומכובד רימה את חממשלה על-ידי כך שחסר 500 טון של תפוחי-אדמה למשק צעיר, כדי שזה ימכור אותם בשמו. בצורה זו הוצאו במירמה סכומים גדולים מן הקרן המיוחדת המיועדת לעידוד ההתישבות הצעירה, על-ידי מתן סובסידיות ליבוליהם.

המפלגות עומדות לחרור לשטח השידומים האישיים. אחרי שחברות פרטיות הרוויחו סכומים גדולים כשכר-טרח עבור טיפול בתיביות אלה, פתחה מפא"י ביפו לשכה משלה, הנותנת שרות זה חנינם, תחילה לעולים מבולגריה שיש להם תביעות נגד הגרמנים. מפלגות אחרות יכלו בעקבותיה, מתוך חשבון כי בעל-התביעה יהיה מסועבד למפלגה במשך שנים, עד לגמר תשלום הפיצויים.

נגיד בנק ישראל יודיע בקרוב לכנסת על גידול מראי של מחזור המטבע. נגיד הבנק חייב לעשות זאת בכל מקרה שהאשראי עולה ב-17% של האשראי בתקופה המקבילה בשנה שעברה. עתה הגיע חיליה כבר ל-16%.

התפתחות אחרת לגבי האשראי, שתזכה לתשומת-לב רבה: הגדלת האשראי לקיבוצים בשמונה מיליון ל"י, לשם קונסולידציה של חובותיהם. מאחר שאשר חלקי המשק אינם זוכים לכך, יגרם הדבר להתמררות בחוגים הפרטיים.

הפרם הספרותי הגדול ביותר שחולק איפעם בארץ ינתן בשנה הבאה לזויד תדהר, לרגל יובלו ה-60 והופעת הכרך השמיני של האנציקלופדיה של חלוצי הישוב. הפרס, שגייע לרבבות ל"י, מאורגן על-ידי ועד יידיים מחוגים שונים, ביניהם מנהל משרד הבטחון וראש עיריית רמת-גן.

רה ההכרה כל הכרעה צבאית גדות ה- סואץ אינה רק רצויה אלא גם אפשרית.

הפעם לא דובר על מלחמת מנע כפויה על-ידי פחד מפני הבאות, אלא על מסע צב-אי מהיר ומכריע שיפתח לישראל אחת ול-תמיד את נתיבי הים מחיפה ומאילת לאור-קיננס ההודי ולחופי אסיה הרומזים מרחוק.

עוד יעברו מים רבים בתעלת סואץ עד שתתקבל החלטה סופית — אם בכלל ישנה בישראל הנהגה המסויגלת להחליט החלטה מכרעת כל שהיא. אולם דבר אחד ברור ל-חלוטין: עם כל יום העובר בתוסר יוומה וברפיון מדיני, יקטנו הסיכויים להשיג שלום ופתרון של ממש, תוך ניצול המצוקה הזמנית של השליט המצרי.

ובמקום שם קטנים סיכויים לשלום גדל צל המלחמה.

אן השניים

מה היה קורה לו גברו הערבים על יש-ראל בימים הקודרים של תשי"ח?

עד כה היה הדבר לוטה בערפל הניחור-שים. אולם בשבוע שעבר פוזרו הערפילים. נאצרו ללה סאפרים פאטמי, הפרופסור ש-היה נציג איראן באו"ם, הפתיע ועדה אמ-ריקאית תתית "למען השלום בארץ הקודש" בגילוי מדהים.

גילה פאטמי: סר גלאדים חב, נציג ברי-טניה באו"ם, סיפר לו שלונדון התכוננה לשחיתת הישוב העברי בידי הערבים, הכי-נה צי של ספינות שיעבירו את שארית ה-פליטה לקפריסין. הדבר היה צריך להיות

* בהתאם לתקדים היסטורי מפורסם: שארית הצלבנים, שנמלטו מידי המוסלמים אחרי כיבוש מבצרם האחרון, עכו, נמלטו בספינות לקפריסין. שם החזיקה מדינת ה-צלבנים מעמד זמן רב.